

Anders Hagfeldt: Tal vid minnesdag för svensk samepolitik

Talare

Anders Hagfeldt
Rector magnificus vid Uppsala
universitet

Datum

26 januari 2024

Plats

Stockholm

- 1 Vår historia är i rörelse. Inte själva händelserna, men hur vi ser på den. Uppsala universitet har en lång spännande historia, men bland det vackra och stolta finns också cystor och tumörer vi gärna glömmer. Det ska vi låta bli med. Vi ska inte glömma och vi ska inte gömma. Istället ska vi tala med varandra och lyfta fram och resonera. Vi ska inte väja för det svåra utan istället försöka hålla kvar insikten om dåtidens resonemang i samma diskussion som nutidens syn.

Studerar vi verkligheten i detalj måste vi komma ihåg att detaljerna behöver fogas samman till ett större sammanhang för att få sina värden.

10

När jag läser om hur samer behandlats i Sverige genom historien och ända fram till våra dagar känner jag ilska och sorg. Jag konstaterar också att vetenskapens företrädare ofta brustit i sin vetenskaplighet. Svaret har många gånger gått före frågan. Klokskap har åsidosatts i viljan att hitta argument för förtryck och självgodhet.

15

Idag lever vi med resultatet och arvet. Vi är här tillsammans för att minnas och jag hoppas för att mötas och förstå. Vägen framåt är i samtal.

- 20 När jag står här framför er at det som företrädare för ett universitet, men också en myndighet.

Som myndighet har vi fått uppgiften att förvalta ett problematiskt arv från det Rasbiologiska institutet som efter ett statligt beslut placerades i Uppsala och som involverade ett antal Uppsalaforskare.

25

Institutet borde aldrig ha kommit till och en stor del av verksamheten byggde – som vi alla vet idag – inte på vetenskaplig grund. Men trots det har universitetet

30 givits uppgiften att hålla samman materialet så att det ska gå att förstå
omfattningen och sammanhangen i de felsteg, misstag och övergrepp som
begicks i vetenskapens namn. Det är en svår och tung uppgift. Vi har formella
roller och informella känslor. Jag hoppas att vi kan skapa ett samhälle där båda
35 får plats och ges utrymme och hänsyn. Bara då kan vi lära oss av det som varit
och konstruktivt hitta nya konturer på en ny bättre gemenskap. Bara då kan vi
förhindra att den skamfyllda historien upprepas. Det är vår uppgift idag – att
finna vägar framåt för att skapa historia som vi och våra barn kan vara stolta
över.

40 Tack.

Källa

<div>Manuskript hämtat från uu.se (2025-05-23)</div>

Taggar

45 2020-tal, 2024, Man, Rektors tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/anders-hagfeldt-tal-vid-minnesdag-for-svensk-samepolitik>

50

55

60

65